

POLİSLERİN İLK YARDIM KONUSUNDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ* The knowledge of the police officers on first-aid

Sezer Durmuş¹, Osman Günay², Yusuf Öztürk²

Özet: Polislerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla, Kayseri İl Emniyet Müdürlüğü kadrosundaki 419 polise anket uygulandı. Araştırma kapsamına alınan polislerin büyük çoğunluğunun, solunum sıkıntısı, kanama, delici karın yaralanmaları, kırıklar, boğulma, yanma, donma ve elektrik çarpması gibi durumlarda yapılması gerekenleri yeterince bilmedikleri belirlendi. Polislerin görev statüsü yükseldikçe, ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin de genel olarak yükseldiği tespit edildi. Daha önce ilk yardım eğitimi görmüş olan polislerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeyleri genel olarak daha yüksek bulundu, ancak bu eğitimin bazı alanlarda yeterince etkili olmadığı belirlendi. Araştırma grubundaki polislerin %88.1'inin ilk yardım konusundaki bilgilerini yetersiz bulduğu, %85.4'ünün ise bu alanda eğitim görmeye istekli olduğu tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, İlk yardım, Polis

Summary: This study has been carried out to evaluate the knowledge of the police officers on first-aid. Questionnaire was given to 419 police officers working in Kayseri. It has been found out that the great majority of the study group did not know what to do in cases of respiration difficulty, bleeding, penetrating abdominal injuries, fractures, drawnings, burns, freezing, and electric shock. It was concluded that the knowledge level of the officers on first-aid increased proportionally with the level of their career. The knowledge level of the police officers who had previously been trained on first aid was found higher than others but it was also found out that this education was not totally adequate in some fields. Among the officers in the study group, 88.1 % stated that their knowledge on first-aid was insufficient and 85.4 % desired training in this field.

Key Words: First aid, Police, Knowledge

Asıl görevi kamu düzenini korumak ve kollamak, suç ve suçluları bulmak ve yakalamak olan polis; bu görevi sırasında sıklıkla ilk ve acil yardıma ihtiyacı olan kişilerle karşılaşabilmektedir. Polisin görev ve yetkilerini açıklayan "Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu" ve "Polis Vazife ve Selahiyet Tüzüğü", polise karşılaştığı acil durumlarda hasta ve yaralılara müdahale etme, onları tedavi merkezlerine gönderme veya götürme görevi vermiştir. Ayrıca, Özel Statülü İl Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlükleri bünyesinde bir ilk yardım ünitesi kurulması öngörülmüştür (1, 2).

*Halk Sağlığı Yüksek Lisans tezi olarak hazırlanmış ve IV. Halk Sağlığı Günleri, 4-8 Eylül 1995, Samsun

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi 38039 KAYSERİ
Halk Sağlığı, Prof.Dr.²
Kayseri İl Emniyet müdürlüğü¹

Geliş tarihi: 14 Şubat 1997

Polisin bu görevleri yerine getirebilmesi için, ilk yardımın temel prensiplerini teorik ve pratik olarak öğrenmiş olması gerekir. Bu temel prensipleri genel olarak, tanı, tedavi ve taşıma olarak ifade etmek mümkündür. Yani ilk yardımı yapacak olan kişi, ilk yardıma ihtiyacı olan hasta ve yaralıların sorunlarını tanıyabilmeli, elindeki olanaklarla kişinin hayati tehlikesini düzeltebilmeli veya önleyebilmeli ve kişiyi uygun tedavinin yapılabileceği bir kuruluşa uygun şekilde nakledebilmelidir.

Ülkemizde kazalar nedeniyle yılda yaklaşık 20 bin kişi ölmekte ve 500 bin kişi yaralanmaktadır (3). Bu kazaların başında ise trafik kazaları gelmektedir (4). Zamanında ve uygun biçimde yapılan bir ilk yardımla bu ölümlerin ve kalıcı sakatlıkların önemli bir kısmını önlemek mümkündür. Trafik kazaları, şiddet olayları, intiharlar ve diğer ilk yardım gerektiren olaylarla sıklıkla karşılaşma ihti-

mali bulunan emniyet görevlilerinin ilk yardım konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olması çok önemlidir.

Kayseri İl Emniyet Müdürlüğü kadrosundaki polislerin ilk yardım alanındaki bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

MATERYAL VE METOD

Araştırma 1992 yılında Kayseri il merkezinde yapılmıştır. Kayseri İl Emniyet Müdürlüğü kadrosundaki 649 polisin tamamının araştırma kapsamına alınması planlanmış, ancak geçici görev, yıllık izin ve hastalık izni gibi nedenlerle 160 kişiye ulaşılamamıştır. 70 kişi ise anketi doldurmayı reddetmiştir. Böylece 419 polise anket uygulanabilmiştir. 63 soru içeren anket formu araştırıcının gözetiminde polislerin kendileri tarafından doldurulmuştur.

Araştırma grubunun bilgi düzeyi değerlendirilken, tek doğru cevabı bulunan soruların cevapları, doğru, yanlış ve cevapsız olarak; birden fazla komponent içeren soruların cevapları ise, ilk yardımla ilgili kaynaklarda yer alan bilgilerle karşılaştırılarak (3, 5, 6, 7); tam, eksik, yanlış ve cevapsız olarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen veriler kodlandıktan sonra bilgisayar yardımıyla değerlendirilmiş, grupların karşılaştırılmasında khi kare testi kullanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma grubundaki polislerin 402'si erkek, 17'si kadındır. On'u müdür sınıfında, 58'i komiser sınıfında ve 351'i memur sınıfındadır. Araştırma grubunun % 73.3'ü ilk yardım gerektirecek durumlarla karşılaştığını, % 52'si daha önce ilk yardım eğitimi aldığını ve % 14.1'i ilk yardımla ilgili özel görevi olduğunu ifade etmiştir.

Araştırma grubundaki polislerin sadece % 6.2'si ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemenin yarısından fazlasını doğru olarak sayabilmiştir. Bu oran müdür sınıfında % 20, komiser sınıfında % 8.6 ve memur sınıfında % 5.4 olup sınıflar arasındaki fark istatistiksel açıdan önemli bul-

unmuştur. Aynı oran daha önce ilk yardım eğitimi almış olanlarda % 7.3, almamış olanlarda % 5.0 olup, gruplar arasındaki fark istatistiksel açıdan önemli bulunamamıştır.

Araştırma kapsamına alınan polislerin ilk yardım- la ilgili çeşitli konulardaki bilgileri Tablo I'de gösterilmiştir.

Tablo I'deki veriler değerlendirilirken, bir yetişkine dakikada 12-16 kez suni solunum yapılması, solunum sıkıntısı olan bir kişiye 3-4 dakikada müdahale edilmesi, normal bir yetişkinde 1500 ml kanamanın öldürücü etki yapabileceği, solunum sıkıntısı, kanaması ve kırığı olan yaralılarda müdahale önceliğinin solunum sıkıntısı-kanama ve kırığa müdahale şeklinde olması ve ekstremitelere kanamalarında turnikenin kanayan yerin üst kısmına uygulanması doğru kabul edilmiştir (3, 5, 6, 7).

Tablo I'de görüldüğü gibi, araştırma grubundakilerin %17.4'ü yetişkinlere dakikada kaç kez suni solunum yapılması gerektiğini, %20.8'i solunum sıkıntısı olan bir kişiye kaç dakikada müdahale edilmesi gerektiğini, %19.8'i bir yetişkinde ne miktar kanamanın öldürücü olabileceğini, %25.1'i solunum sıkıntısı, kanaması ve kırığı olan yaralılarda müdahale önceliğinin nasıl olması gerektiğini, %79.7'si ise ekstremitelere kanamalarında turnikenin nereye uygulanacağını doğru olarak bilmektedir.

Tablo II ve III'te görüldüğü gibi, belirtilen konulardaki bilgi düzeyleri açısından, daha önce ilk yardım eğitimi alanlarla almayanlar arasında genel olarak önemli bir fark bulunamamıştır. Sadece öldürücü olabilecek kanama miktarını bilenlerin oranı, daha önce ilk yardım eğitimi alanlarda böyle bir eğitim almayanlara göre önemli ölçüde yüksek bulunmuştur. Öte yandan bu konuları bilenlerin oranları müdür ve komiser sınıflarında memur sınıfından genel olarak daha yüksektir. Ancak, özellikle müdür sınıfındaki polis sayısının çok az olması nedeniyle, sadece solunum sıkıntısı-kanama-kırık olan yaralılarda müdahale önceliğini bilme açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş, diğer konularda gruplar arasındaki farklar anlamlı bulunamamıştır.

Araştırma grubunun %63.2'si iç kanamada görüle-

bilecek önemli belirtileri tam ya da kısmen sayabilmiştir. Bu oran ilk yardım eğitimi almış olanlarda %72.9, almamış olanlarda %52.7 olup, ilk yardım eğitimi alanlarda almayanlara göre anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur.

Tablo IV'te görüldüğü gibi, araştırma kapsamına alınan polislerin çok azı, çeşitli acil durumlarda yapılması gerekenleri tam olarak bilmektedir. Araştırma grubunun çoğunluğu yapılması gerekenler konusunda eksik ya da yanlış bilgi sahibidir. Önemli bir kısmı da bu konularda bir fikir sahibi olmadığını belirtmiş ya da soruyu cevapsız bırakmıştır.

Tablo V ve VI'da görüldüğü gibi, polislerin ilk yardım gerektiren çeşitli durumlarda yapılması gere-

kenler hakkındaki bilgi düzeyleri genel olarak görev statüsüne paralel olarak yükselmekte, daha önce ilk yardım eğitimi görenlerle görmeyenler arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Ancak özellikle müdür sınıfındaki polis sayısının yetersiz olması nedeniyle, müdür, komiser ve memur sınıfları arasında birçok konudaki bilgi düzeyi farklılıkları istatistiksel açıdan önemli bulunamamıştır.

Araştırma kapsamına giren polislerin % 88.1'i ilk yardım konusundaki bilgilerinin yetersiz olduğunu, % 85.4'ü ise bir ilk yardım kursu açılması halinde katılmak istediğini ifade etmiştir. İlk yardım konusundaki bilgilerini değerlendirme ve ileride bir ilk yardım kursuna katılma isteği açısından farklı görev statülerinde bulunan polisler arasında önemli bir fark bulunamamıştır.

Tablo I. Araştırma grubunun ilk yardımla ilgili çeşitli konulardaki bilgileri

Konular %	Doğru %	Bilgi durumu			Toplam Sayı	%
		Yanlış %	Cevapsız %			
Yetişkinler için dakikada suni solunum sayısı	17.4	56.3	26.3	419	100.0	
Solunum sıkıntısında müdahale zamanı	20.8	50.8	28.4	419	100.0	
Öldürücü olabilecek kanama miktarı	19.8	51.1	29.1	419	100.0	
Solunum sıkıntısı-kanama-kırık sıralaması	25.1	63.0	11.9	419	100.0	
Turnike uygulanacak yer	79.7	20.3	0.0	419	100.0	

Tablo II. İlk Yardım eğitimi alma durumuna göre ilk yardımla ilgili çeşitli konuları bilenlerin yüzde dağılımı

Konular	İlk yardım eğitimi		P
	Almış(n=218) %	Almamış(n=201) %	
Yetişkinler için dakikada suni solunum sayısı	16.5	18.4	>0.05
Solunum sıkıntısında müdahale zamanı	20.2	21.4	>0.05
Öldürücü olabilecek kanama miktarı	23.9	15.4	<0.05
Solunum sıkıntısı-kanama-kırık sıralaması	22.5	27.9	>0.05
Turnike uygulanacak yer	82.6	76.6	>0.05

Tablo III. Polislerin görev statülerine göre ilk yardımla ilgili çeşitli konuları bilenlerin yüzde dağılımı

	Görev statüsü		Konular Memur (n=351) %	P
	Müdür (n=10) %	Komiser (n=58) %		
Yetişkinler için dakikada suni solunum sayısı	30.0	25.9	15.7	>0.05
Solunum sıkıntısında müdahale zamanı	20.0	32.8	18.8	>0.05
Öldürücü olabilecek kanama miktarı	30.0	25.9	18.5	>0.05
Solunum sıkıntısı-kanama-kırık sıralaması	50.0	34.5	22.8	<0.05
Turnike uygulanacak yer	100.0	82.8	78.7	>0.05

Tablo IV. Polislerin ilk yardım gerektiren çeşitli durumlarda yapılması gerekenler hakkındaki bilgi durumu

İlk yardım gerektiren durumlar	Tam %	Bilgi durumu			Toplam	
		Eksik %	Yanlış %	Cevapsız %	Sayı	%
Açık batın yaralanmaları	14.1	28.6	29.8	27.5	419	100.0
Delici cisim yaralanmaları	4.1	47.2	22.2	25.5	419	100.0
Ekstremitte kırıkları	5.0	63.0	4.3	27.7	419	100.0
Omurga kırıkları	3.8	50.1	9.8	36.3	419	100.0
Geniş yanıklar	2.6	35.6	19.3	42.5	419	100.0
Donmalar	5.7	60.6	5.5	28.2	419	100.0
Korozif madde içilmesi	4.3	20.0	20.1	55.6	419	100.0
Elektrik çarpması	2.6	52.8	0.7	43.9	419	100.0
Suda boğulma	3.1	46.5	10.3	40.1	419	100.0

Tablo V: İlk yardım eğitimi alma durumuna göre ilk yardım gerektiren çeşitli durumlarda yapılması gerekenleri tam ya da kısmen bilenlerin yüzde dağılımı

İlk yardım gerektiren durumlar	İlk yardım eğitimi		P
	Almış (n=218) %	Almamış (n=201) %	
Açık batın yaralanmaları	53.7	28.9	<0.05
Delici cisim yaralanmaları	60.1	43.8	<0.05
Ekstremitte kırıkları	76.2	59.2	<0.05
Omurga kırıkları	59.2	48.3	<0.05
Geniş yanıklar	44.5	31.3	<0.05
Donmalar	72.5	59.7	<0.05
Korozif madde içilmesi	25.7	22.9	>0.05
Elektrik çarpması	58.7	51.7	>0.05
Suda boğulma	84.9	73.1	<0.05

Tablo VI. Polislerin görev statülerine göre ilk yardım gerektiren çeşitli durumlarda yapılması gerekenleri tam ya da kısmen bilenlerin yüzde dağılımı

İlk yardım gerektiren durumlar	Görev statüsü			P
	Müdür (n=10) %	Komiser (n=58) %	Memur (n=351) %	
Açık batın yaralanmaları	60.0	50.0	41.0	>0.05
Delici cisim yaralanmaları	70.0	65.5	49.6	<0.05
Ekstremitte kırıkları	90.0	72.4	66.6	>0.05
Omurga kırıkları	80.0	62.1	51.9	>0.05
Geniş yanıklar	60.0	39.7	37.3	>0.05
Donmalar	80.0	75.8	64.4	>0.05
Korozif madde içilmesi	50.0	34.5	21.6	<0.05
Elektrik çarpması	70.0	60.3	53.8	>0.05
Suda boğulma	100.0	86.2	77.5	>0.05

Bu araştırmadan elde edilen sonuçları şöyle özetlemek mümkündür.

1. Kayseri İl Emniyet Müdürlüğü kadrosunda görev yapan her düzeydeki polislerin ilk yardım konusundaki bilgi düzeyleri genel olarak yetersizdir.

2. Polislerin görev statüleri yükseldikçe, ilk yardımla ilgili bilgi düzeylerinde bir artış görülmektedir. Ancak bu artış oldukça sınırlıdır.

3. Daha önce ilk yardım eğitimi gören ve görme-

yen polisler arasında, bazı konulardaki bilgi düzeyleri açısından anlamlı fark vardır. Ancak bazı konularda gruplar arasında önemli bir fark bulunamamıştır. Bu durum, verilen ilk yardım eğitiminin bazı alanlarda yetersiz olmasına ya da eğitimin süreklili olmaması nedeniyle elde edilen bilgilerin unutulmasına bağlı olabilir.

4. Her düzeydeki polisler ilk yardım konusundaki bilgi düzeylerinin yetersiz olduğunu kabul etmekte ve bu konuda eğitim almaya istekli görünmektedir.

KAYNAKLAR

1. Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu. Kabul tarihi 4.7.1934, Kanun no: 2559.
2. Polis Vazife ve Selahiyet Tüzüğü. Kabul tarihi 4.7.1938.
3. Güngör T. İlk Yardım. İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1992, ss 1-4.
4. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı. Türkiye Sağlık İstatistik Yıllığı 1982-1986. SSYB Yayını, Ankara No:526, 1987.
5. Bilge A: Canlandırma. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 1990; 1: 141.
6. Güngör T. İlk Yardım. 2. bs, Elhan Kitabevi, Ankara 1978.
7. Sakıncı Ü. Sağlık El Kitabı. 2. bs, Eser Yayınevi, Ankara 1982.